

20.12.2013

Mladina

Stran/Termin: 99

Naslov: Nad nasilje z Batmanom?

Naklada: 14.699,00

Avtor: Marjan Horvat

Površina/Trajanje: 588,05

Rubrika/Oddaja: GLEDALIŠČE

Žanr: POROČILO

Gesla: VESNA PERNARČIČ, VESNA SLAPAR, MIH RODMAN, ALJOŠA TERNOVŠEK,

Nad nasilje z Batmanom?

Vinko Möderndorfer v kranjskem gledališču tematizira nasilje med mladimi v kontekstu kapitalistične etike

Piše: Marjan Horvat

Gašper v vlogi Batmana napade tudi prijatelja Marka (na sliki), ker ni govoril resnice na soočenju s starši in se ni upr nasilnemu Želetu. /Foto: Mare Mutić

Prešernovo gledališče Kranj je v sklopu svojih bolj družbeno angažiranih predstav tokrat občinstvu ponudilo predstavo z aktualno tematiko: nasiljem med mladostniki. Dramski tekst je Vinko Möderndorfer naslovil z *Jaz, Batman*, predstavo pa je tudi režiral. Obravnava tudi vlogo šole in staršev pri vzgoji otrok in se loteva tematike nasilja med mladostniki s problematiziranjem etike kapitalizma in usode resnice v njem.

Zgodba je, kot pove v prologu ena izmed protagonistk predstave, vsaj na prvi pogled, »čist simpl«. Rdeča nit je izsiljevanje med sošolci, torej nasilje, s katerim se danes srečuje vsak tretji otrok v Sloveniji. Kakšna je torej zgodba? Trinajstletni Žele (Miha Rodman), Pero (Borut Veselko) in Jola (Vesna Pernarčič) izsiljujejo sošolca Gašperja (Aljoša Ternovšek) in Marka (Matjaž Višnar) za denar, če ga ne prineseta, pa morata polizati Želetov pljunek. Ta gnusna zadeva se ponavlja kot lajmotiv skozi celotno dramo. Gašper skuša povedati staršem, kaj se dogaja na poti iz šole, vendar ne oče, poslovnjež, ki sodelavcu po telefonu razlaga, da je treba »moralno, etično in finančno« in s skrajno agresijo prisiliti poslovne partnerje k sodelovanju, in ne mama, ki živi v svetu newageevske filozofije, nimata posluha za sinove težave.

Gašperjev oče nato vseeno pride v šolo, da bi se z učiteljico slovenščine (Vesna Slapar) in Želetovim očetom (Peter Musevski), trdim proletarcem, ki se je življenja učil na ulici, pogovoril o dogajanju na poti iz šole. Toda Marko noče priznati, da ga sošolci maltretirajo. Na koncu pogovora je videti, kot da žrtev laže, njen oče pa se mora

Želetovemu očetu celo opravičiti za sinovo »laž«. Po tem dogodku oče Gašperju pojasni, da je »resnica samo tisto, kar ljudje verjamejo, da je resnica, človek pa mora vedeti, kdaj se ima smisel boriti in kdaj se je bolj strateško umakniti«.

Gašper ne sprejme te logike. Preobleče se v svojega priljubljenega stripovskega junaka Batmana, pretepe Želetu in nato še prijatelja Marka, saj je »kriv, ker se ni uprl«. Gašper konča pri psihiatru in v prevzgojnem domu. »Sistem me je dobil v klešče in ni me več izpustil,« razlaga Gašper.

Po besedah 25-letnega Roka Andresa, dramaturga predstave, ki je s svojimi posegi skušal približati Möderndorferjev tekst, tudi z uporabo akronimov s spletnih omrežij, mlajši generaciji, so se otroci z Osnovne šole Orehek, ki so bili testno občinstvo – predstava je namenjena tudi odraslim, predvsem staršem –, odzvali dobro. Identificirali so se s tematiko. Razumeli so etiko predstave in negativcu Želetu niso ploskali. Predstava po Andresovem mnenju dokazuje, da »nasilje v nobenem primeru ni sprejemljivo. Tudi Batman ni rešil ničesar. Situacija je še poslabšal. Predstava pa nosi v sebi travmatično sporočilo, da življenje ni fer. In res ni. Uspevajo karizmatični nasilneži. Ne moremo pa pričakovati, da bo prišel super junak in rešil vse naše težave. Sami se moramo spoprijeti z njimi in jih rešiti, saj sistem, šola in družina ne delujejo, kot bi morali.«

Aljošo Ternovška, ki je odigral Gašperja, je najbolj presunilo, da mladega fanta

Gledališka predstava:

Jaz, Batman

Avtor in režiser: Vinko Möderndorfer
Kje: Prešernovo gledališče Kranj
Kdaj: 16., 17., 27. in 28. decembra 2013

»nihče ni slišal, nihče mu ni verjel, on pa je govoril resnico. To je ena hujših stvari, ki se ti lahko zgodijo v življenju. Resnica v sistemu, kakršnega imamo, ne more prodreti. Resnica je, če se izrazim v prisposodbi, nežna, laž pa groba in resnica ne more prebiti opne laži. Laž je tisto, kar obvelja.«

Po mnenju avtorja drame in režiserja Vinka Möderndorferja

danes šola nima vzgojne funkcije, ampak je postala samo servis učenja. »Najstniki imajo več svobode. Učitelji se jih bojijo. Starši so agresivni. Grozijo s tožbami. Izsiljevanje z denarjem je pojav v današnjem turbokapitalizmu.« Mladi »so kot fotokopirni stroji. Posnemajo nas. In ko vidijo sprenevedanje, demagogijo in veljavo tistega, ki je uspešen zato, ker je nekoga prevaral, to vpliva na njih. Skratka, problem smo mi. Mi smo agresivni, mi smo netolerantni, mi lažemo in krademo, sistem pa takšnega obnašanja ne kaznuje. To je sporočilo te predstave.«

Glavni junak seveda mora propasti, ker je »v svetu, kakršnega živimo, takšna usoda najpogostejša. Če želi svet spremeniti sam, je že na robu zločina. Sam ne moreš storiti ničesar. Potrebne so družbene spremembe«. Toda obstaja alternativa. Tudi za mlade. Möderndorfer namreč pravi, da je pripravil tudi tekst s hepiendom, ki bo izšel v knjižni obliki. Po tej verziji se glavni protagonisti drug drugemu opravičijo, kar je »pogoj za moralnost in etično pozicijo. Iskreno opravičilo je lahko učinkovita rešitev, do nje pa Slovenci kot narod ne pridemo in ne pridemo.«